

EVROPSKE VOLITVE

6.-9. JUNIJ 2024

IZOBRAŽEVALNI
PRIROČNIK

#UPORABI
SVOJ GLAS

EVROPSKE-VOLITVE.EU

© Evropska unija, 2024

Uporaba podatkov je dovoljena ob navedbi vira.

Fotografije in ilustracije: © Evropski parlament, gettyimages

Pripravil Oddelek za odnose z mladimi, Generalni direktorat za komuniciranje, Evropski parlament

Kontaktни naslov: youth@europarl.europa.eu

KAZALO

NAMEN TEGA GRADIVA	3
STRUKTURA	3
INTERAKCIJA JE BISTVENA.....	3
PRVI MODUL ZAKAJ VOLITI NA EVROPSKIH VOLITVAH 2024?.....	5
DRUGI MODUL DEZINFORMACIJE	9
TRETJI MODUL KAKO EU VPLIVA NA MOJE ŽIVLJENJE?	13
ČETRTEI MODUL KAKŠNA JE VLOGA EVROPSKEGA PARLAMENTA? ...	17
PETI MODUL KAKO POSTATI AKTIVEN EVROPSKI DRŽAVLJAN	21
ŠESTI MODUL KO MLADI UKREPAJO	25

NAMEN TEGA GRADIVA

Namen tega izobraževalnega priročnika je ponuditi enostaven **dostop do izobraževalnih virov**, ki lahko mladim pomagajo pojasniti koristi Evropske unije, vlogo Evropskega parlamenta in **pomen udeležbe na evropskih volitvah**.

STRUKTURA

Priročnik sestavlja **šest modulov**. Vsak modul ima štiri dele: uvod v temo, usmerjevalna vprašanja v modrem okvirčku, s katerimi lahko začnete pogovor z mladimi, seznam izobraževalnih virov za vodenje pogovora in kratek kviz. Ob vsakem viru je naveden predviden čas.

INTERAKCIJA JE BISTVENA

Vire v tem priročniku je mogoče enostavno kombinirati tako, da se lahko mladi prosto **izražajo, predstavljajo zamisli ali postavljajo vprašanja**.

Za pripravo razprave je najbolje izhajati iz tem, ki so mladim pomembne. Razmisliti velja tudi o **konkretnih rezultatih** teh dejavnosti pri mladih, na primer prijava na spletno stran o volitvah, da si nastavijo opomnik za volitve, pridružitve skupnosti skupajsmo.eu, pogovor o volitvah s svojo družino in prijatelji itd. (gl. tudi šesti modul – *Ko mladi ukrepajo*)

Vredno je razmisliti o oblikah sodelovanja, ki bi mlade učinkovito pritegnile, jih opolnomočile in ustvarile dolgotrajen učinek.

- ▶ **Razpravo lahko pripravite v krogu** – tako so vsi enako izpostavljeni in vsi lahko vidijo drug drugega. Več o tem, kako razpravo v krogu uporabljati v učilnici, lahko preberete na tej povezavi (*na voljo samo v angleščini*), lahko pa poiščete primere tudi na internetu.
- ▶ Za izvedbo delavnic lahko uporabite **metodologijo „svetovna kavarna“** (World Café). Več o tej metodologiji lahko preberete na tej povezavi. (*na voljo samo v angleščini*)
- ▶ Delavnice poskusite povzeti s tehnikami grafičnega zapisovanja.
- ▶ Na spletišču SALTO-YOUTH – evropska mreža podpornih centrov, ki se ukvarjajo s prednostnimi področji EU na področju mladih – je na voljo širok nabor orodij za neformalno izobraževanje.

Prenesite digitalno različico priročnika, v kateri boste našli vse povezave, navedene v tem dokumentu.

PRVI MODUL ZAKAJ VOLITI NA EVROPSKIH VOLITVAH 2024?

Evropske volitve bodo potekale od 6. do 9. junija 2024¹. Te volitve potekajo vsakih pet let – prve so bile leta 1979. Gre za največji nadnacionalni demokratični dogodek na svetu – edini primer v svetu, ko državljani iz 27 različnih držav istočasno izvolijo predstavnike v skupni parlament.

Udeležba na volitvah je vedno pomembna, bodisi na lokalni, nacionalni ali evropski ravni. To je odlična priložnost, da državljani odločamo o temah, ki so nam pomembne. Evropske volitve niso referendum o EU; v bistvu so podobne nacionalnim volitvam, saj gre za soočenje različnih stališč in predlogov. Več ljudi bo volilo, bolj raznolika stališča bodo zastopana tudi v novem sklicu Evropskega parlamenta. Doseči želimo, da bi razprave v Parlamentu zrcalile vsa mnenja, ki so prisotna v naši evropski družbi.

Podobno kot nacionalne volitve so tudi evropske volitve pomembne iz dveh glavnih razlogov:

- ▶ **Odločitve Evropskega parlamenta neposredno in dejansko vplivajo na življenje vseh prebivalcev** (gl. tretji modul – *Kako EU vpliva na moje življenje?*). Vse te odločitve pa se začnejo z glasovanjem. Lahko bi rekli, da kdor ne voli, pusti drugim, da odločajo o njegovem življenju.
- ▶ **Demokracije ne smemo nikoli jemati za samoumevno.** Gradnja demokracije je naš skupni dosežek in skrb za njeno trdnost je naša skupna odgovornost, pri kateri ima vsak svojo vlogo. Prav tako je ne smemo pojmovati kot zaključen projekt. Vedno se da kaj izboljšati. Več kot je volivcev, trdnejša je demokracija.

Prihodnost evropskega projekta je odvisna od mladih, njihove pripravljenosti, da sprejmejo evropsko identiteto, in njihovega dejavnega sodelovanja v evropskem političnem procesu (gl. peti modul – *Kako postati aktiven evropski državljan*).

Udeležba na volitvah je oblika političnega udejstvovanja in **z mladimi je vredno razpravljati, zakaj je to ključnega pomena.**

1. Na spletišču [evropskih volitev](#) so zbrana vsa pravila v zvezi z udeležbo v matični državi ali državi prebivališča.

Na vprašanje, zakaj **želijo** voliti, bodo mladi morda navedli katerega od naslednjih razlogov:

- ▶ **Podpreti želijo demokracijo.** Demokracija se začne z ljudmi: prvi korak je udeležba na evropskih volitvah, tam sprejete odločitve pa vplivajo na naša življenja. Če ne volimo, ne moremo oblikovati prihodnosti; poleg tega evropska parlamentarna demokracija izgubi svojo moč, njene vrednote pa izgubijo pomen. Evropski parlament se nenehno zavzema za izboljšanje demokratičnih pravic in spoštovanje vrednot EU, kot so mir, svoboda, pravna država, pravice manjšin ali enakost spolov.
- ▶ **Zakonodaja EU neposredno vpliva na njihovo vsakdanje življenje.** Evropski parlament sprejema predpise, ki neposredno zadevajo 447 milijonov ljudi v EU (uravnotežena zastopanost spolov, podnebje, enotni trg itd. – gl. *tretji modul – Kako EU vpliva na moje življenje?*). Glas mladih bo odločil, kateri evropski poslanci jih bodo zastopali pri pripravi nove zakonodaje, vplival pa bo tudi na sestavo Evropske komisije. Te odločitve bodo vplivale na vsakodnevno življenje mladih in življenje mnogih drugih.
- ▶ **Spoprijeti se želijo s svetovnimi izzivi**, ki jih obdajajo (podnebne spremembe, javno zdravje, gospodarstvo in delovna mesta, varnost in mir ipd.) in s katerimi se nobena država EU ne more uspešno spoprijeti sama. S svojim glasom želijo odločati o usmeritvi EU pri reševanju teh izzivov.

Mladi, ki **ne želijo** voliti, bodo verjetno navedli kaj od naslednjega:

- ▶ **Ne vedo, za koga naj volijo.** Spodbudite jih, naj na internetu poiščejo in preberejo manifeste in programe političnih strank, se pogovarjajo s svojimi bližnjimi ali obišejo spletno stran o volitvah elections.europa.eu/, kjer bodo izvedeli več o političnih skupinah Evropskega parlamenta in o tem, za kaj se zavzemajo.
- ▶ **Politika se jim zdi umazana in ne želijo imeti opravka z njo.** Pojasnite jim, da politika ni le volilna kampanja in prerekanje politikov. Politika je tudi razprava o podnebnih spremembah, trajnostnem gospodarstvu, virih energije, prihodnosti dela, minimalnih plačah in o tem, kateri ukrepi naj se financirajo iz proračuna EU.
- ▶ **Nimajo časa.** Spomnite jih, da za oddajo glasu žrtvujemo le *nekaj minut* življenja, ki v povprečju traja 80 let!
- ▶ **Politika jih ne zanima.** Vprašajte jih, ali jih zanima prihodnost njihovih bližnjih, lastna prihodnost in prihodnost našega planeta? Če je odgovor pritrdilen, jih politika dejansko zanima.
- ▶ **En glas se jim zdi nepomemben.** Izzovite jih, ali res tako mislijo. Vsak glas šteje, ne glede na to, ali so volitve lokalne, parlamentarne ali predsedniške. Razlika med opcijami/kandidati včasih znaša le nekaj odstotnih točk – med bolj odmevnimi primeri v zadnjem času sta referendum o izstopu Združenega kraljestva iz EU in predsedniške volitve v ZDA. Poglejmo primer brexita: na tem referendumu je glasovalo precej manj mladih v primerjavi s starejšimi generacijami in prevladala je odločitev, da Združeno kraljestvo izstopi iz EU, mladi pa so bili nad tem zelo razočarani. Vsak glas je lahko odločilen!

USMERJEVALNA VPRAŠANJA:

- ▶ Kdaj ste prvič volili in zakaj? Kdaj boste imeli naslednjič možnost voliti? Kako bi prijatelje spodbudili k udeležbi na volitvah?
- ▶ V preteklosti niso imeli vsi volilne pravice: na primer, ženske v evropskih državah so volilno pravico postopoma pridobile med letoma 1906 in 1974, volilna polnoletnost pa je bila do sedemdesetih let prejšnjega stoletja 21 let in ne 18 let. Kdo sme glasovati, je stvar družbenega dogovora, ki se sčasoma spreminja. Grčija je volilno starost pred prihodnjimi evropskimi volitvami znižala na 17 let, štiri države (Avstrija, Belgija, Malta in Nemčija) pa na 16 let. Ali menite, da bi bilo treba volilno starost znižati v vseh državah članicah EU? Zakaj?
- ▶ Če so deli prebivalstva izključeni iz volitev ali če ljudje ne morejo svobodno izražati svojega mnenja – kako to vpliva na družbo, zlasti v smislu pravic in zastopanosti?
- ▶ Ali obstajajo izzivi, s katerimi se država EU ne more spopasti sama? Kateri so ti izzivi?

IZOBRAŽEVALNI VIRI:

- ▶ elections.europa.eu: Na spletni strani evropskih volitev je pojasnjeno, kako potekajo volitve, med drugim z enominutnimi videoposnetki, navedene pa so tudi vse pomembne informacije o tem, kako voliti. Možna je tudi prijava na opomnike za volitve, po volitvah pa bodo na spletnem mestu predstavljeni volilni izidi. (10 minut)
- ▶ [Skupajsmo.eu](https://skupajsmo.eu) je skupnost ljudi, ki jim je mar za demokracijo in si želijo, da bi imela pomembno vlogo na naslednjih volitvah v Evropski parlament. Povezuje ljudi iz vse Evrope in jim omogoča srečevanje, izmenjavo znanja in učenje novih spretnosti. Obenem spodbuja druge, naj gredo letos na volitve. Prijavite se skupaj z mladimi in podprite demokracijo. (5–45 minut)
- ▶ [Pedagoško gradivo „Umetnost v demokraciji“](#): Gradivo Umetnost v demokraciji prek umetnin sodobnih evropskih umetnikov raziskuje temo demokracije in demokratičnih vrednot. Na voljo je prilagodljiv modul za estetsko in izkušensko učenje. (15–60 minut)

Dostopajte do vseh virov

KVIZ

1. Kdaj bodo potekale evropske volitve?

- a. Od 6. do 9. junija 2024. *(prilagodite svoji državi)*
- b. 9. maja – na dan Evrope.
- c. Leta 2025.
- d. Datum še ni določen.

2. Evropske volitve potekajo enkrat na:

- a. 5 let
- b. 2 leti
- c. 7 let
- d. 4 leta

3. V demokraciji:

- a. lahko ljudje svobodno izrazijo svoje mnenje.
- b. odločitev ne sprejema samo ena oseba.
- c. imajo ljudje možnost izpodbijati odločitve, s katerimi se ne strinjajo.
- d. vse naštetu.

DRUGI MODUL DEZINFORMACIJE

Danes večina mladih do novic dostopa prek družbenih omrežij, spletnih platform in neposrednih sporočil. Ti novi načini informiranja pa odpirajo vrata tudi poskusom dezinformacij. Lažne govornice, polresnice in namerne laži, katerih namen je zavajati ljudi, so od nekdaj prisotne med nami, toda danes se zaradi razširjene uporabe družbenih omrežij lažje širijo. **Tisti, ki ustvarjajo in širijo dezinformacije, to počnejo, da bi ljudi prevarali ali z njimi manipulirali in s tem dosegli politične ali gospodarske cilje.** Svoje ponarejene vsebine širijo na več načinov:

- ▶ z **boti**: to so avtomatizirani internetni računi, ki se pogosto pretvarjajo, da so resnična oseba;
- ▶ s **troli**: to so ljudje, ki vsiljujejo določen diskurz ali motijo spletne razprave oziroma vanje vnašajo strah ali zmedo;
- ▶ prek običajnih državljanov, ki so zavedeni in všečkajo ali delijo manipulirano vsebino, na primer zato, ker nagovarja njihovo jezo ali strah; študije kažejo, da se takšne **manipulirane vsebine pogosto širijo veliko hitreje kot preverjene in zanesljive vsebine.**

Poleg tega so tehnike, s katerimi se poskuša pritegniti pozornost ljudi, jih zvesti ali zavesti, vse bolj dodelane. Videoposnetke, fotografije in zvočne posnetke je na primer mogoče z umetno inteligenco prirediti tako, da so prejemniki prepričani, da je nekdo rekel ali storil nekaj, česar v resnici ni rekel ali storil (to so t. i. **globoki ponaredki**).

Včasih je namen dezinformacij poglobiti delitve in polarizirati razpravo. Viri teh dezinformacij izkoriščajo strahove ljudi, da bi različne skupine naščuvali drugo proti drugi in tako onemogočili demokratično razpravo. **Dezinformacije** spodkopavajo zaupanje v medije, institucije in druge ljudi ter s tem **diskreditirajo in destabilizirajo demokracije**. Ukrepanje proti dezinformacijam je torej nujno za zaščito demokracije.

EU izziv dezinformacij jemlje resno. Evropski parlament je za ureditev spletnega področja in omejitev širjenja dezinformacij sprejel več novih predpisov za boj proti dezinformacijam, na primer [akt o digitalnih storitvah](#).

Vsakdo lahko pomaga v boju proti dezinformacijam, tako da:

- ▶ se poglobi v dano temo;
- ▶ se seznanj z orodji in tehnikami, ki se uporabljajo za zavajanje ljudi;
- ▶ dvakrat premisli, preden všečka ali deli vsebine, ki jih najde na spletu;
- ▶ to znanje deli s prijatelji in sorodniki.

USMERJEVALNA VPRAŠANJA

- ▶ Kaj so dezinformacije? Zakaj je to težava – za vas kot državljane, pa tudi za družbo in demokracijo?
- ▶ Kako lahko dezinformacije vplivajo na volitve?
- ▶ Kako se EU in naša država borita proti dezinformacijam? Kdo vse sodeluje pri tem – vlada, civilna družba, mediji, preverjevalci dejstev? Pozanimajte se, kdo se s tem ukvarja v vaši državi.
- ▶ Kako ugotovimo, da gre za dezinformacije? kateri so opozorilni znaki?
- ▶ Kako lahko pomagate omejiti širjenje dezinformacij?
- ▶ Kaj storiti, če opazite dezinformacije?

IZOBRAŽEVALNI VIRI:

- ▶ Kompas Evropskega parlamenta za dezinformacije „Kako opaziti, da gre za lažne novice“ – [8 praktičnih korakov](#) za prepoznavanje dezinformacij. (10 minut)
- ▶ [Izobraževalna zbirka „Demokracija EU v praksi“](#) vključuje vajo o medijski pismenosti, ki mlade uči, kako prepoznati potencialno manipulativne vsebine, in jih napeljuje k razpravi o tem, kako se izogniti naslednjemu dezinformacijam. (55 minut)
- ▶ [Prepoznavanje in boj proti dezinformacijam](#): ta zbirka, ki jo je pripravila Evropska komisija, vsebuje predstavitev v PowerPointu, ki jo lahko urejate in vključuje primere iz resničnega življenja in skupinske vaje, ter priložnik za učitelje. (45–100 minut)
- ▶ [„Smernice za učitelje in izobraževalce o boju proti dezinformacijam in spodbujanju digitalne pismenosti z izobraževanjem in usposabljanjem“](#). Te smernice Evropske komisije vključujejo praktične nasvete, načrte dejavnosti, uvide o temah in opozorila, ki temeljijo na tem, kaj deluje na področju digitalne pismenosti ter izobraževanja in usposabljanja. (do 45 minut za posamezno dejavnost)
- ▶ [Vozlišča evropske opazovalnice digitalnih medijev](#) – prisotni so v vseh državah EU, organizirajo tudi dejavnosti medijskega opismenjevanja na nacionalni ali večnacionalni ravni;
- ▶ Spletišče [EUvsDisinfo](#) upravlja Evropska služba za zunanje delovanje, namenjeno pa je razkrivanju prokremeljskih dezinformacij in propagande. Vsebuje učno platformo s koristnimi orodji, igrami, poddajami in drugimi viri za krepitev odpornosti proti dezinformacijam (na voljo samo v 13 jezikih, med katerimi so naslednji jeziki EU: ES, DE, EN, FR, IT, PL in RO).

KVIZ

1. **Dezinformacije so napačne ali zavajajoče vsebine, ki:**
 - a. se širijo z namenom zavajanja.
 - b. se širijo, da bi se pridobila gospodarska ali politična korist.
 - c. lahko škodujejo javnosti.
 - d. vse našteto

2. **Koliko državljanov EU meni, da so bili v zadnjih sedmih dneh vsaj nekajkrat izpostavljeni dezinformacijam?²**
 - a. 61 %
 - b. 71 %
 - c. 81 %
 - d. 45%

3. **Kako se lahko borite proti dezinformacijam?**
 - a. Prenehate se informirati.
 - b. Čim hitreje všečkate informacije na spletu ali jih delite, da ne bi bili žrtev napačnega vpliva.
 - c. Seznanite se z orodji in tehnikami za zavajanje.
 - d. Nič od naštetega

2. [Raziskava Eurobarometra o medijih in novicah za leto 2022](#) (april in maj 2022) – odstotek zajema odgovore „včasih“, „pogosto“ in „zelo pogosto“).

TRETJI MODUL KAKO EU VPLIVA NA MOJE ŽIVLJENJE?

Včasih je težko videti, na koliko ljudi vpliva izid evropskih volitev. V zadnjih letih pa se je vedno znova pokazalo, kako odločitve Evropskega parlamenta neposredno vplivajo na vse: velike države in majhne skupnosti, močne družbe in mlada zagonska podjetja, tako na globalni kot lokalni ravni. **Zakonodaja EU obravnava vprašanja, ki so za večino državljanov na prvem mestu:** okolje, varnost, migracije, socialne politike, pravice potrošnikov, gospodarstvo, pravno državo in druga. **Danes ima vsaka pomembna nacionalna tema tudi evropsko razsežnost.**

Države EU so Evropski uniji postopoma podelile pristojnosti in odgovornosti za sprejemanje odločitev na številnih področjih, kjer je njihova pogajalska moč večja, če sodelujejo. Zato **se približno 70 % celotne nacionalne zakonodaje določi na ravni EU**, Evropski parlament pa je sozakonodajalec, ki ščiti interese evropskih državljanov.

Nekatera od različnih področij, na katera se nanaša pravo EU in na katerih je Parlament v preteklem zakonodajnem obdobju dosegel spremembe, so:

- ▶ Svoboda gibanja – možnost potovanja, študija in dela v tujini
 - Več proračunskih sredstev za [program Erasmus+](#)
 - Pobuda za potovanja [DiscoverEU](#)
 - [Brezplačno gostovanje v tujini](#)

- ▶ Gospodarstvo in delovna mesta
 - Skupni standardi za dostojne [minimalne plače](#) v vseh državah EU do leta 2024
 - Enake pravice in možnosti za ženske ([plača](#) in [vodstveni položaji](#))

- ▶ Podnebna politika, obnova narave, čist zrak (vse, kar se ne ustavi na državni meji)
 - Jasni cilji za doseg [podnebne nevtralnosti do leta 2050](#)
 - [Enotni polnilec](#) s priključkom USB tipa C za telefone, prenosnike in druge majhne elektronske naprave

- ▶ Demokratične vrednote, kot je svoboda misli ali govora
 - Sklop pravil in načel za [družbene medije](#) ali [umetno inteligenco](#)

USMERJEVALNA VPRAŠANJA

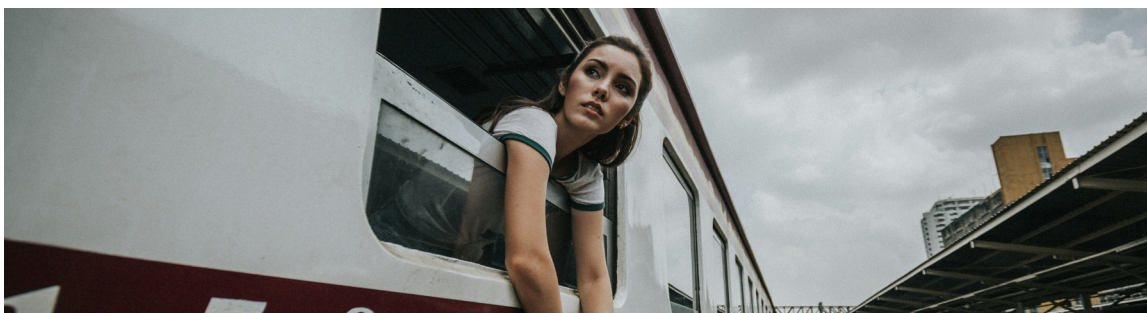
- ▶ Na katerih področjih vašega življenja ukrepa Evropska unija? Ali imate v vaši okolici dejanske primere tega, kako vpliva EU na vaše življenje?
- ▶ Kaj bi najbolj pogrešali, če EU ne bi bilo? Kaj manjka in bi morali obravnavati poslanci v naslednjem sklicu Evropskega parlamenta?
- ▶ Stroški: EU stane v povprečju manj kot 1 € na dan na osebo. Kaj lahko storite z enim evrom? Kaj bi lahko storili vsi vaši prijatelji skupaj, če bi vsak podaril 1 evro? Za kaj bi morala Evropska unija porabiti svoj proračun?

IZOBRAŽEVALNI VIRI:

- ▶ Na [kanalu YouTube Evropskega parlamenta](#) so objavljeni kratki videoposnetki o ukrepanju EU na področjih, kot so podnebne spremembe, človekove pravice, zdravstvo ali gospodarstvo. *(največ 5 minut)*
- ▶ [Časovnica Evropskega parlamenta: Ključni dogodki v boju za pravice žensk v EU \(dvominutni video\)](#) in seznam ukrepov, ki jih je EP sprejel do leta 2021 za izboljšanje enakosti spolov. *(15 minut)*
- ▶ [Učni pripomoček „Europe@school – aktivno učenje o Evropski uniji“](#) vključuje igro o „EU v našem vsakdanjem življenju“ z nekaterimi konkretnimi primeri zakonodaje EU. *(20 minut)*
- ▶ Na spletišču [Kaj Evropa počne zame](#) so na posameznih straneh predstavljeni konkretni primeri delovanja Evropske unije, razvrščeni po regijah, področjih življenja in izbranih področjih politike. *(15–60 minut)*

Dostopajte do vseh virov

KVIZ

1. EU namerava doseči podnebno nevtralnost do leta:

- a. 2030
- b. 2050
- c. 2040
- d. nič od naštetega

2. Ko potujem znotraj EU, lahko

- a. uporabljam svoj telefon brez dodatnih stroškov.
- b. dostopam do zdravstvene oskrbe pod enakimi pogoji kot lokalno prebivalstvo.
- c. če sem star 18 let, dobim brezplačno vozovnico in lokalne popuste.
- d. vse našteteto

3. Dve od štirih izjav o programu Erasmus+ sta pravilni:

- a. Prek njega lahko mladi študirajo v svoji državi.
- b. Namenjen je le univerzitetnim študentom in ne vključuje drugih načinov učenja.
- c. Ponuja priložnosti za partnerstva med šolami, univerzami in organizacijami iz drugih držav EU.
- d. Vključuje področja, kot so socialno varstvo, okolje, kultura, mladina, šport in razvojno sodelovanje.

ČETRTI MODUL KAKŠNA JE VLOGA EVROPSKEGA PARLAMENTA?

Virtualna igra vlog

Evropski parlament je edini neposredno izvoljeni organ EU. Vsakih pet let **450 milijonov evropskih volivcev** izbere poslance Evropskega parlamenta, ki jih zastopajo. Poslanci delajo v njihovem imenu, razpravljajo, oblikujejo in sprejemajo zakone o vprašanih, ki so pomembna za njihovo vsakdanje življenje. Evropski parlament:

- ▶ zagovarja svobodo, enakost in pravno državo po vsej EU,
- ▶ spodbuja demokracijo, poštene volitve in človekove pravice po vsem svetu,
- ▶ izvoli predsednika Evropske komisije in skrbi, da institucije EU dobro opravljajo svoje delo,
- ▶ nadzoruje porabo denarja EU, tako da skupaj z državami članicami EU odloča o proračunu EU,
- ▶ spremlja, kako se uporablja proračun EU, in sicer nadzoruje Evropsko komisijo in vse institucije EU v zvezi z njihovo porabo.

Evropski parlament je povezava med državljani in pomembnimi odločitvami. Oblikuje Evropsko unijo danes in v prihodnosti. Mladi bi morali uporabiti svoj glas, da izberejo sebi najljubšo vizijo.

Pristojnosti Evropskega parlamenta so po več spremembah evropskih pogodb vse večje. Leta 2024 bo lahko nova generacija mladih odločala, kdo jih bo zastopal v Evropskem parlamentu. Njihovi stari starši niso imeli te možnosti, saj so bile neposredne volitve v Evropski parlament uvedene šele leta 1979. **Leta 2024 bodo državljani in državljanke izvolili 720 poslancev, pri čemer bo vsako državo EU zastopalo najmanj 6 in največ 96 poslancev.** Poslanci iz različnih držav in političnih strank so združeni v več političnih skupinah glede na skupne cilje in vizije Evrope.

Delo Evropskega parlamenta vsak mesec poteka med Brusljem in Strasbourgom. Zakonodajne predloge Evropske komisije najprej obravnava eden od **20 parlamentarnih odborov v Bruslju**. Ti odbori, ki jih sestavlja manjše število poslancev in obravnavajo različne teme in politike, preučijo predloge, jih spreminjajo in glasujejo o njih. Nato o spremenjenih predlogih razpravljajo, jih ponovno spremenijo in o njih glasujejo vsi poslanci na **plenarnih zasedanjih v Strasbourgu**.

Poslanci morajo pri delu upoštevati kodeks ravnanja, v katerem so določena vodilna načela, kako delo opravljati nepristransko, pošteno, odprto, vestno, odkrito, odgovorno in spoštljivo do dostojanstva in ugleda Evropskega parlamenta. Kodeks ravnanja je bil okrepljen leta 2023.

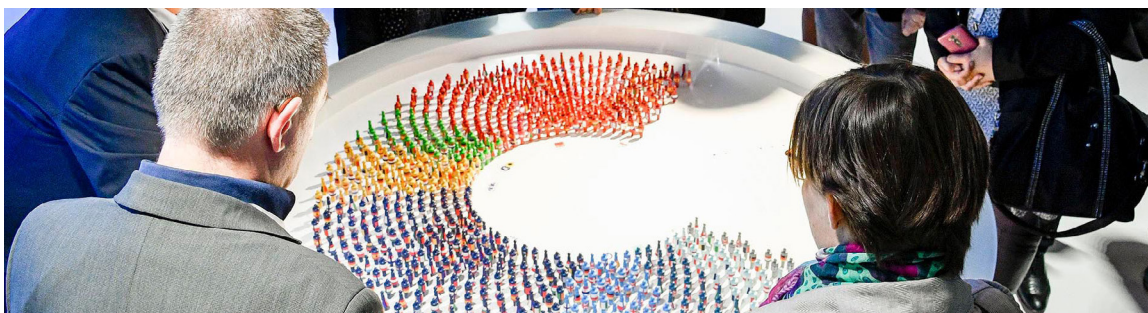
Izkusi vlogo evropskega poslanca/poslanke

VPRAŠANJA

- ▶ Poslanci Evropskega parlamenta so, prav tako kot vi, državljani in državljanke EU, ki si prizadevajo za oblikovanje EU, kakršna bo v prihodnosti. Koliko jih ima naša država? Kakšni bi morali biti ti poslanci, kadar vas zastopajo?
- ▶ Poslanci Evropskega parlamenta so člani različnih političnih skupin. Katere so te skupine in kako se razlikujejo med seboj (zlasti v smislu zamisli)?
- ▶ Kako delajo poslanci Evropskega parlamenta? Kako se seznanijo z vsemi temami, o katerih naj bi razpravljali in glasovali?

IZOBRAŽEVALNI VIRI:

- ▶ [Animirana serija videoposnetkov „Kako deluje“](#) vsebuje pojasnila o EU, vključno z odgovori na vprašanja, kot „Kakšna pooblastila ima EU?“ ali „Kaj je razprava o stanju Evropske unije?“ (največ 1 minuta)
- ▶ [Izkusi vlogo evropskega poslanca/poslanke](#) je doživetje v virtualni resničnosti, pri katerem se bodo lahko mladi vživeli v vlogo poslanca: doživeli bodo vse od dela v pisarni do glasovanja na plenarnem zasedanju. (10 minut)
- ▶ [Izkusi Parlament iz perspektive 360°](#) je virtualni sprehod po stavbah Evropskega parlamenta v Bruslju in Strasbourgu, med katerim se bodo lahko mladi srečali s poslanci Evropskega parlamenta in se boljše seznanili z njihovim delom. (20 minut)
- ▶ V [videoposnetku za elektronsko učenje na platformi skupajsmo.eu „Kaj je Evropski parlament in kako deluje“](#) so pojasnjene osnove o Evropskem parlamentu in je razloženo, kako deluje postopek odločanja. (35 minut)
- ▶ [Časovna premica Evropskega parlamenta](#) prikazuje, kako je Parlament postopoma postal ključni akter v postopku odločanja EU ter prikazuje ključno zakonodajo in izzive. (15–30 minut)
- ▶ V [Virtualni igri vlog](#) za 12 do 40 igralcev se bodo lahko mladi preizkusili v vlogi poslanca in doživeli celotni zakonodajni postopek, zlasti pa, kako poslanci Evropskega parlamenta sodelujejo in sprejemajo kompromise. (90 minut)
- ▶ [Učni pripomoček „Europe@school – aktivno učenje o Evropski uniji“](#) vključuje tudi klasično igro vlog, med katero se bo vaša učilnica spremenila v sam Evropski parlament. (60–120 minut)
- ▶ Na spletnem mestu Evropskega parlamenta so na voljo različna orodja za [primerjavo rezultatov evropskih volitev od leta 1979](#), prenos podatkov in celo igranje, da se oblikuje večina v Parlamentu po objavi izidov naslednjih volitev.
- ▶ V sklopu [Hiše evropske zgodovine](#) so bili razviti številni izobraževalni viri, ki informirajo in postavljajo izzive, zrcalijo ter omogočajo spraševanje in učenje o vplivni vlogi, ki jo ima zgodovina v sodobnem svetu.

Program Šola ambasadorka Evropskega parlamenta (EPAS)

KVIZ

1. **Štiri navedena mesta so sedeži evropskih institucij, samo v enem pa je uradni sedež Evropskega parlamenta:**
 - a. v Bruslju, Belgija
 - b. v Strasbourgu, Francija
 - c. v Luksemburgu, Luksemburg
 - d. v Frankfurtu, Nemčija

2. **Koliko poslancev Evropskega parlamenta bo izvoljenih leta 2024?**
 - a. 705
 - b. 751
 - c. 720
 - d. Nič od naštetega

3. **Kakšne so vloge Evropskega parlamenta?**
 - a. izvoli predsednika Evropske komisije
 - b. oblikuje in sprejema zakone
 - c. odloča o proračunu EU
 - d. vse našteteto

PETI MODUL KAKO POSTATI AKTIVEN EVROPSKI DRŽAVLJAN

EYE

Evropske volitve 2024

Udeležba na naslednjih evropskih volitvah med 6. in 9. junijem je lahko prvi korak mladih k temu, da postanejo aktivni evropski državljani. Da bi bilo to lažje, lahko pridobijo informacije tako, da:

- ▶ obiščejo spletno mesto o volitvah na <https://elections.europa.eu>. Tam so na voljo informacije o tem, kdaj in kako glasovati v posamezni državi, hkrati pa se je mogoče prijaviti na [opomnik za volitve](#),
- ▶ se pridružijo skupajsmo.eu in dobijo dostop do
 - informacij o evropskih volitvah in o tem, kako lahko obveščajo še druge,
 - seznama dejavnosti in dogodkov, pri katerih lahko sodelujejo, ter
 - učnega gradiva in usposabljanja o tem, kako informacije o volitvah posredovati svoji družini, prijateljem in vrstnikom.

Priložnosti za udejstvovanje mladih v EU

Demokratično sodelovanje se ne konča z volitvami, temveč spremlja postopek odločanja v celotnem mandatu izvoljenih predstavnikov. Gre za to, da dovolj dobro **razumete, kaj je pomembno**, da sprejemate informirane odločitve. Ne gre samo za udeležbo na volitvah, temveč za to, da izrazite svoje mnenje. Gre za širjenje informacij in pomoč pri **ozaveščanju o vprašanjih**, ki zadevajo državljane in njihovo prihodnost.

Mladi lahko delijo svoje zamisli in oblikujejo razprave o prihodnosti Evrope na različne načine.

1. Na Evropski prireditvi za mlade [EYE](#) se v Evropskem parlamentu v Strasbourgu in na spletu zbere **več tisoč mladih (starih od 16 do 30 let), da bi izmenjali in oblikovali svoje zamisli o prihodnosti Evrope**, tako da med seboj komunicirajo in se navdihujejo ter izmenjajo mnenja s strokovnjaki, aktivisti, vplivneži in nosilci odločanja. Zamisli se zbirajo na spletišču youthideas.eu in med prireditvijo ter so zabeležene v Poročilu o zamislih mladih, ki ga dobijo vsi poslanci Evropskega parlamenta. Nekateri udeleženci nato dobijo priložnost, da najbolj navdihujoče zamisli še poglobijo in jih na predstavitvi Evropske prireditve za mlade predstavijo evropskim poslancem.

2. V okviru [projekta Evrošola](#) se dijaki, stari vsaj 14 let, iz vseh 27 držav članic EU, držav kandidatk in Združenega kraljestva zberejo v Strasbourgu, da bi **razpravljali, se opredelili, pogajali, predlagali spremembe, glasovali in na koncu sprejeli resolucije o resničnih evropskih vprašanjih**. Tako imajo priložnost spoznati delovanje evropskih institucij, razpravljati o demokraciji, temeljnih pravicah in evropskih vrednotah ter izraziti svoje stališče o odločitvah, sprejetih na ravni Evropske unije.
3. [Evropski parlament mladim](#) poleg prireditve EYE in projekta Evrošola ponuja številne druge priložnosti za udejstvovanje. Več o tem lahko najdete na spletnem mestu Youth Hub, ki je zasnovano izključno glede na potrebe mladih. Filtri uporabnikom omogočajo prilagoditev iskanja in zelenih dejavnosti, **od učenja in odkrivanja do mreženja in razpravljanja**.
4. Evropska komisija kot edina institucija EU, ki lahko Evropskemu parlamentu in vladam EU predlaga nove zakone, redno **zbira mnenja državljanov in zainteresiranih strani pri oblikovanju politike in zakonodaje** na portalu [Povejte svoje mnenje](#).
5. Državljeni lahko tudi z [evropsko državljansko pobudo](#) pozovejo, naj Evropska komisija predlaga nove zakone. Ko pobuda **zbere milijon podpisov**, jo lahko državljeni predstavijo na javni predstavitvi v Evropskem parlamentu. Komisija se nato odloči, kako bo ukrepala.
6. Ko se evropska zakonodaja že izvaja, **lahko državljeni na Evropski parlament naslovijo peticijo**, s katero zahtevajo stalno preverjanje načina izvajanja evropske zakonodaje in merijo, v kolikšni meri se evropske institucije odzivajo na njihove pomisleke. Peticijo je mogoče vložiti na [spletnem portalu Evropskega parlamenta](#) za peticije ali v papirni obliki.
7. Mladi lahko sodelujejo tudi v [mladinskem dialogu EU](#), mehanizmu za komunikacijo med mladimi in nosilci odločanja, ki poteka v okviru **strategije EU za mlade**. Do leta 2027 se bo dialog osredotočal na osrednje teme „**angažiranja, povezovanja in opolnomočenja**“. Za sodelovanje stopite v stik z [nacionalnimi kontaktnimi točkami](#). Njihova ideja bo morda vključena v eno od naslednjih resolucij Sveta Evropske unije (ki zastopa vlade EU).

USMERJEVALNA VPRAŠANJA

- ▶ Imate idejo o novi politiki ali ukrepu na ravni EU. Kako jo lahko predstavite EU?
- ▶ Menite, da evropska zakonodaja ni ustrezna ali se ne izvaja dobro. Na koga se lahko obrnete, da bi izrazili svoje pomisleke?
- ▶ Iščete načine za redno sodelovanje z Evropskim parlamentom in podporo demokraciji. Kaj Parlament ponuja mladim?

IZOBRAŽEVALNI VIRI:

- ▶ [Animirana serija videoposnetkov „Kako deluje“](#) vsebuje pojasnila o EU, vključno z odgovori na vprašanja, kot „Kako lahko uveljavite svoj glas?“ ali „Kako pa vi oblikujete institucije EU?“ (*do ene minute*)
- ▶ [Youth Hub](#) je enotni spletni portal za celotno ponudbo Evropskega parlamenta za mlade.
- ▶ [Izobraževalna zbirka „Demokracija EU v praksi“](#) spodbuja dijake, da dejavno sodelujejo pri evropskih vprašanjih s štirimi interaktivnimi učnimi urami o demokraciji v EU in evropski državljanski pobudi.
- ▶ [Evropski mladinski portal](#) vsebuje informacije o možnostih in pobudah, ki so zanimive za mlade, ki prebivajo, se izobražujejo ali delajo v Evropi, po posameznih državah in na ravni Unije.

Dostopajte do vseh virov

Euroscola

KVIZ

1. **Skupajsmo.eu je platforma, na kateri lahko ljudje:**
 - a. iščejo pripravništvo in zaposlitev
 - b. najdejo dogodke in usposabljanja v podporo evropski demokraciji
 - c. iščejo financiranje projektov, ki jih izvajajo mladi
 - d. spoznavajo ljudi in se povežejo z njimi v času pandemije

2. **Pravica do peticije omogoča državljanom in prebivalcem EU, da:**
 - a. vložijo pritožbo ali pripombo o uporabi prava EU
 - b. pozovejo Evropski parlament, naj sprejme stališče o določenem vprašanju
 - c. aktivno sodelujejo v razpravi o njihovi peticiji v pristojnem parlamentarnem odboru
 - d. vse naštetu

3. **Mladi evropski državljani lahko:**
 - a. pozovejo Evropsko komisijo, naj predlaga nove zakone
 - b. izrazijo svoje mnenje o načrtovani evropski zakonodaji
 - c. delijo svoje zamisli za prihodnost Evrope s poslanci Evropskega parlamenta
 - d. vse naštetu

ŠESTI MODUL KO MLADI UKREPAJO

Evropska mladinska nagrada Karla Velikega

Namen zadnjega modula je mladim ponuditi **ideje o načinih udejstvovanja, ki so jim na voljo** kot prvi korak k temu, da bi postali aktivni državljani in ustvarili spremembe, ki si jih želijo.

Spodaj predstavljene ideje so razdeljene na pet oddelkov, odvisno od tega, koliko časa želijo mladi nameniti svojemu udejstvovanju: 5, 15, 30, 60 minut ali več.

Local EYES

Kaj lahko opravite v petih minutah

- ▶ **Spremljajte Evropski parlament na svojih najljubših družbenih medijih.** Evropski parlament ima svoj profil na družbenih omrežjih Facebook, Flickr, Instagram, LinkedIn, Reddit, Spotify, X in YouTube;
- ▶ **retvitajte, delite kot zgodbo ali všečkajte in komentirajte objavo Evropskega parlamenta.** Če delite objavo, bodo vaši prijatelji in znanci lahko spremljali, kaj počne Parlament, in se bolj obveščeno odločili, komu nameniti svoj glas na evropskih volitvah leta 2024;
- ▶ **ustvarite zgodbo ali objavo o evropskih volitvah leta 2024 s pozivom k udeležbi.** To lahko naredite tako, da preprosto objavite, da je leto 2024 volilno leto, z datumi (6.–9. junij 2024), ali pa se osredotočite na posamezno interesno področje, na katerem bi morala EU (še naprej) ukrepati v naslednjih petih letih.
- ▶ **prijavite se na spletnem mestu za volitve,** da boste prejeli opomnike za glasovanje in poskrbeli, da se mladi ne bodo pozabili udeležiti volitev;

- ▶ **registrirajte se na skupajsmo.eu** in povabite še tri osebe, ki jih poznate;
- ▶ **izobesite evropsko zastavo** na vidnem mestu!
- ▶ prosite šolo, naj na panoje **namesti volilne plakate**.

skupajsmo.eu

Kaj lahko opravite v 15 minutah

- ▶ Organizirajte **hitro predstavitev** v sosednji učilnici. Namen 15-minutne predstavitve je ozavestiti druge študente o evropskih volitvah in jim podati dva do tri razloge, zakaj bi se morali udeležiti volitev in/ali spodbuditi prijatelje in družino k oddaji glasu. O predstavitvi se morate sicer vnaprej dogovoriti s predavateljem, katerega predavanje boste na tisti dan prekinili, vendar bo element presenečenja dal predstavitvi še večjo veljavo!
- ▶ **Rešujte kvize** Evropskega parlamenta:
 - [Učni pripomoček „Europe@school – aktivno učenje o Evropski uniji“](#) vsebuje tudi spletni kviz z 12 vprašanji (2020)
 - [Koliko veste o enotnem trgu EU?](#) (2022)
 - [Koliko veste o človekovih pravicah v Evropski uniji?](#) (2020)
- ▶ Na svoji najljubši spletni platformi ustvarite kviz z vprašanji o EU in ga pošljite prijateljem in družini z oznako **#EUelections2024**, da bi preizkusili svoje znanje o EU. Idealno bi bilo, če bi kviz zaključili s pozivom k udeležbi na volitvah.

Kaj lahko opravite v 30 minutah

- ▶ **Enkrat tedensko brskajte v [razdelku z novicami na spletišču Evropskega parlamenta](#)**, da bi **izvedeli, kaj je Evropski parlament delal** v zadnjem tednu. Izberite eno temo in poglobite svoje znanje o njej. O tem se pogovarjajte s prijateljem ali članom družine.
- ▶ **Obiščite spletno stran poslancev Evropskega parlamenta** iz vaše regije in ugotovite, na katerih področju so bili dejavni v zadnjem tednu. Če imate vprašanje o njihovi dejavnosti, jim pošljite elektronsko sporočilo.

Če imate eno uro ali več

- ▶ Če poznate organizacije civilne družbe, spletne vplivneže ali zasebne organizacije, ki bi lahko pomagale pri uradni evropski volilni kampanji 2024, lahko:
 - stopite v stik z njimi in jih povprašate, ali bi želeli sodelovati pri ohranjanju evropske demokracije;
 - povabite jih, naj se prijavijo na platformi skupajsmo.eu;
 - stopite v stik z Evropskim parlamentom na youth@europarl.europa.eu.
- ▶ Če ste v Bruslju, **obiščite Info Hub Evropskega parlamenta**. To novo središče ponuja širok nabor virov in interaktivnih dejavnosti, ki spodbujajo radovednost obiskovalcev: prosto dostopno študijsko gradivo, posebej pripravljene informativne predstavitve, tematski pogovori in dogodki ter najnovejša „volilna izkušnja“,

s pomočjo katere lahko državljani sprejemajo informirane odločitve na podlagi tega, kaj Evropa počne zanje.

- ▶ **Zaprosite za spletno predstavitev za mlade**, s pomočjo katere lahko v interesom skupine prilagojeni 60-minutni spletni predstavitvi ter v času za vprašanja in odgovore izveste več o pristojnostih, vlogi in dejavnostih Evropskega parlamenta.

Obišči Evropski Parlament

Če imate en dan časa, lahko pa tudi več

Obiščite Evropski parlament. Obiskovalcem so brezplačno na voljo številne dejavnosti, nekatere tudi sedem dni v tednu.

Bruselj in Strasbourg:

- ▶ **Obiščite stavbe Evropskega parlamenta.** Na spletnem mestu [VisitEP](#) lahko rezervirate obisk za posameznike ali za skupine. Ogled plenarne dvorane – v osrčju evropske demokracije – pogosto pusti močan vtis na obiskovalcih! Rezervacija enourne predstavitve ter časa za vprašanja in odgovore s poklicnim govornikom v enem od 24 uradnih jezikov je edinstvena priložnost za mlade, da se približajo evropskemu procesu odločanja.
- ▶ **Obiščite [Parlamentarium](#),** interaktiven in sodoben muzej za vse starosti, namenjen evropski demokraciji. Obiskalo ga je že dva milijona državljanov!

V Bruslju in na spletu:

- ▶ **Obiščite [Hišo evropske zgodovine](#)** v Bruslju, ki obiskovalce popelje na popotovanje po evropski preteklosti. Kako smo prišli do sem? Kaj je vse to pomenilo? Obiskovalci lahko doživijo muzej na spletu z brezplačnim [virtualnim obiskom](#).

Drugod v Evropski uniji

- ▶ Če ne morete priti v Bruselj ali Strasbourg, lahko namesto tega obiščete središče Doživi Evropo v najbližji prestolnici EU. **Doživi Evropo je multimedijski prostor**, kjer lahko z zanimivimi interaktivnimi orodji neposredno odkrivате, kako se Evropski parlament spoprijema z najpomembnejšimi izzivi današnjega časa.
- ▶ **Pisarna Evropskega parlamenta za stike (EPLO)** v vaši državi tesno sodeluje z izobraževalnim sektorjem. Ponuja tudi program **Šole ambasadorke (EPAS)**, ki je namenjen srednjim šolam.

Namen tega izobraževalnega priročnika je ponuditi enostaven dostop do virov, ki lahko mladim pomagajo pojasniti koristi Evropske unije, vlogo Evropskega parlamenta in pomen udeležbe na volitvah.

Vire je mogoče enostavno kombinirati tako, da se lahko mladi prosto izražajo, predstavljajo zamisli ali postavljajo vprašanja v zvezi z Evropskim parlamentom.

Prijavite se na opomnike za glasovanje in poskrbite, da se ne boste pozabili udeležiti volitev.

**Evropski
parlament**